

Tarih: 13.01.2013

Sayı: 2013/01

(RAPOR 13 OCAK PAZAR GÜNÜNE AMBARGOLUDUR)

“Türkiye Enerji İstatistikleri ve Vizyon” Raporu’na göre;

Enerjide yüksek ithalat ekonomiyeye büyük risk

İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası’nın “Türkiye Enerji İstatistikleri ve Vizyon” adlı raporuna göre, Türkiye’de son 10 yılda enerjiye ihtiyaç giderek artarken, talebin yüzde 80’i ithalatla karşılanır hale geldi. Aynı sürede, yerli üretimin payında artış olmazken üstüne bir de gerileme yaşandı.

İSMMMO Başkanı Yahya Arıkan Türkiye’nin 2012’de 62 milyar dolara yaklaşan enerji faturasıyla karşı karşıya kaldığını, bu tutarın dış ticaret açığında önemli bir paya sahip olduğunu vurguladı. Arıkan’a göre orta vadeli enerji krizi ihtimaline karşı yenilenebilir enerji kaynaklarının ciddi biçimde teşvik edilmesi ve enerji verimliliğinde ulusal, etkin bir politika izlenmesi gerekiyor.

İSMMMO BASIN - İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası’nın “Türkiye Enerji İstatistikleri ve Vizyon” adlı raporuna göre ekonomi için orta ve kısa vadede en büyük tehlikenin “enerji ihtiyacı” ve buna bağlı olarak “döviz transferi” olduğu vurgulandı.

Rapora göre; Türkiye’de son 10 yılda enerji talebi giderek artan bir trend gösterirken, talebin yüzde 80’i ithalatla karşılanmaya başlandı. Enerjide yerli üretimin artışı ise on yılda yüzde 40’ı bile bulmadı.

“Türkiye Enerji İstatistikleri ve Vizyon” raporuna göre, ekonominin ihtiyacı olan enerji talebi 10 yıl önce yaklaşık 84 milyon ton petrole eşdeğerken, bugün 2012 yılı sonu itibariyle ihtiyaç 119 milyon ton petrol eşdeğerine ulaştı.

On yıllık süre içinde ithalat rakamı da 65 milyon ton petrol eşdeğerinden, 95 milyon seviyelerine geldi.

Türkiye'nin enerji talebi içinde yerli üretimin payı ise 2003 yılında yüzde 28 olurken, 2012 yılına gelindiğinde bu oranda hiç artış olmadı ve tersine yüzde 27'ye geriledi.

Rapora göre; 2011 yılında ağırlıkla petrol ve doğal gaz olmak üzere enerji ithalatına 54.4 milyar dolar ödeyen Türkiye 2012 yılı sonu itibariyle tahmini 62 milyar dolara yaklaşan enerji faturasıyla karşı karşıya. Bu rakam dış ticaret açığının üçte birinden daha fazla bir tutara karşılık geliyor.

UFUKTA ENERJİ KRİZİ

Raporu değerlendiren İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Başkanı Yahya Arıkan, giderek artan enerji ihtiyacının ekonomiyi tehdit ettiğinin görüldüğünü belirterek, ufukta beliren “enerji krizini” önlemek için yerli kaynakların hızla devreye sokulması gerektiğini söyledi. Arıkan; “Enerji ithalat rakamı dış ticaret açığında önemli bir pay edinmeye başladı. Yenilenebilir enerji kaynaklarının ciddi biçimde teşvik edilmesi ve enerji verimliliğinde ulusal, etkin bir politika izlenmesi şart” diye konuştu.

TÜRKİYE 10 YILLIK ‘ENERJİ’ GÖRÜNÜMÜ		
Petrol Eşdeğeri Rakamları	2003 Yılı (Milyon Ton)	2012 Yılı (Milyon Ton)
Enerji Talebi	83,8	119,4
Yerli Üretim	23,8	33,2
İthalat	65,2	94,8
İhracat	4,0	6,7

İSMMMO'nun “Türkiye Enerji İstatistikleri ve Vizyon” adlı raporunda, Türkiye'nin enerji faturasını kabartan en önemli kalemlerin ise artan motorin ve doğalgaz tüketimi olduğu vurgusu yapılıyor. Türkiye yüksek motorin talebini karşılamak için daha fazla ham petrol ve doğrudan motorin ithal ederken, ihtiyaç fazlası olarak üretmek zorunda kaldığı benzin ve fuel oili ise minimal kârlarla yurt dışına satmak zorunda kalıyor.

Raporda; rüzgar santralleri, güneş enerjisi ve bio enerji gibi alternatif ve çevreci kaynakların bürokratik engellerle ve kağıt üzerinde verilen teşviklerle boğuştuğu tespiti yapılırken, “tartışılan” HES ve nükleer santral yatırımların desteklendiği belirtiliyor.

İTHALAT TAM GAZ

Rapora göre; Türkiye'nin enerji tüketimi yılda ortalama yüzde 3,8 oranında artıyor. Türkiye, 2011 yılında 114 milyon ton petrole eşdeğer enerji arzı gerçekleştirdi. Bu enerjinin yüzde 93'ü petrol, doğal gaz ve kömürden sağlandı. Yine bu enerjinin yüzde 78'i ithalatla gerçekleştirildi. Enerjinin 86,9 milyon ton petrol eşdeğeri nihai olarak tüketildi.

TÜRKİYE'NİN 10 YILLIK ENERJİ İTHALATI					
YILLAR	ENERJİ İTHALATI (MİLYON DOLAR)	TOPLAM İTHALAT (MİLYON DOLAR)	ENERJİNİN PAYI (%)	DIŞ TİCARET AÇIĞI MİLYON DOLAR)	ENERJİNİN PAYI (%)
2003	11.574	69.339	16,7	22.086	52,40
2004	14.407	97.539	14,8	34.372	41,91
2005	21.254	116.774	18,2	43.297	49,09
2006	28.858	139.576	20,7	54.041	53,40
2007	33.882	170.062	19,9	62.790	53,96
2008	48.281	201.963	23,9	69.936	69,04
2009	29.905	140.928	21,2	38.785	77,10
2010	38.497	185.544	20,7	71.661	53,72
2011	54.116	240.881	22,5	105.934	51,08
2012	62.000	234.000	26,5	92.000	67,39

TÜRKİYE ENERJİSİNİ HANGİ KAYNAKLARDAN SAĞLIYOR?

PETROLE EŞDEĞER TON (1.000)	TAŞKÖMÜR LİNYİT ODUN	PETROL	DOĞAL GAZ	HİDRO	JEO TERMAL	BİO	RÜZGAR	ELEKTRİK	JEO ISI VE DİĞER ISI	GÜNEŞ	TOPLAM
ÜRETİM	21.407	2.555	652	4.501	597	18	406	0	1.463	630	32.229
İTHALAT	17.582	36.099	36.219	0	0	0	0	392	0	0	90.292
ORAN (%)	34,40	26,64	32,24	3,93	0,52	0,02	0,35	0,07	1,28	0,55	100,00

DOĞALGAZ FATURASI 20 MİLYAR DOLAR

Raporda Türkiye'nin enerji kaynaklarındaki durum sektörel olarak da masaya yatırılmış. Doğalgazda ithalat ağırlıklı bir yapının ortaya çıktığı değerlendirilirken 2011 yılında 43,8 milyar metreküp doğalgaz ithal edildiği, 2012'de bu rakamın 48 milyar metreküpün üzerinde olacağı tahmininde bulunuldu. Bu yaklaşık 19,4 milyar dolarlık bir fatura anlamına geliyor.

Raporda faturanın bu denli büyük olmasının nedenlerinden birinin Rusya ve İran ile yapılan "al ya da öde" anlaşmaları olduğu, BOTAŞ'ın bu şart yüzünden kullanmadığı doğalgazın da bedelini ödemek zorunda kaldığı ifade ediliyor. Enerji Piyasası

Düzenleme Kurulu'nun (EPDK) verilerine göre Türkiye halen ağırlıklı olarak 5 ülkeden doğalgaz ithal ediyor ve kalan açığı spot piyasalardan karşılıyor.

TÜRKİYE DOĞALGAZI KİMDEN, NE KADAR ALIYOR?	
ÜLKE (Milyar Metreküp)	Yıllık Anlaşma
Rusya	24.000
İran	10.000
Azarbeycan	6.200
Cezayir	4.000
Nijerya	1.200
Spot Piyasa	1.069
TOPLAM	45.400

YILDA 30 MİLYON TON PETROL TÜKETİYORUZ

“Türkiye Enerji İstatistikleri ve Vizyon” raporuna göre Türkiye resmi verilere göre yılda yaklaşık 18 milyon ton petrol, 8 milyon ton civarında da motorin ithal ediyor. Motorin ithalatıyla birlikte Türkiye'nin toplam petrol tüketimi yıllık 30 milyon ton civarında.

İthal edilen petrol rafinerilerde mazot, benzin, fuel oil gibi ürünlere dönüşüyor. Petrol ithalatı doğalgaz nedeniyle görece gerilese de, faturayı kabartan akaryakıtta uygulanan fiyat politikaları.

Benzine göre mazotun ucuz tutulması, mazota olan talebi giderek artırıyor. Benzinin sekiz katına ulaşan mazot talebi nedeniyle ithal edilen petrolden mazotla birlikte üretilen benzinin önemli bir bölümü “atıl” kalıyor. İç piyasada 4.60 TL'ye satılan benzin, yurt dışında 1.80 TL'den ihraç ediliyor. Benzer biçimde fuel oil fazlası da yine düşük fiyatlarla ihraç ediliyor.

TÜRKİYE PETROL VE PETROL ÜRÜNLERİ İTHALATI		
Yıllar	Miktar (Milyon ton)	Değer (Milyon Dolar)
2003	30,5	6.063
2004	30,8	7.845
2005	30,9	11.427
2006	32,7	14.718
2007	33,5	16.837

2008	31,9	22.850
2009	31,6	14.258
2010	30,2	17.265
2011	32	18.176
2012	30,5	25.193

ELEKTRİKTE TEHLİKE SİNYALİ

Raporda Türkiye’de 54 bin megawatt kurulu güçle yaklaşık yılda 275 bin Gigawatt elektrik üretimi gerçekleştiği bu üretimin yüzde 40’ını kamu, yüzde 60’ını özel sektör santralleri tarafından üretildiği belirtiliyor.

Türkiye’de elektrik enerjisine olan talep ortalama yılda yüzde 5-7 arasında artış kaydediyor. Bu çerçevede lisans almış yatırımların devreye girmesinin önemine işaret ediliyor ve 2016 yılından itibaren üretimin talebin altında kalacağı uyarısında bulunuluyor.

YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARI DESTEK BEKLİYOR

Rapora göre yenilenebilir enerji kaynakları açısından Türkiye önemli bir potansiyele sahip ancak bunu enerjiye dönüştürmede, yatırımlar yıllar itibariyle önemli bir hız kazanabilmiş değil

Verilere göre Türkiye 48 bin Megawatt rüzgar enerjisi potansiyeline sahip. Ancak 55 bin Megawattlık kurulu güç içinde rüzgar enerjisinin payı 2 bin 202 Megawatt. Lisans alan ve inşa halinde olan 42 bin 857 Megawatt’lık yatırımlar içinde rüzgar enerjisi ve yenilenebilir enerjinin payı 4 bin 808 Megawatt.

Güneş enerjisi alanındaki hesaplamalara göre Türkiye yıllık 389 trilyon watt elektrik üretimi potansiyeline sahip ve bu potansiyelin çok küçük bir bölümü kullanılabilir. Devlet güneş enerjisinde 10 yıl boyunca 13,3 dolar centlik alım garantisi veriyor. Bu destek bir çok ülkenin oldukça gerisinde.